

Türkiye'de son 50 yılda 36 gölün kurduğunu biliyoruz. Sadece Burdur'da 60 yılda 9 gölümüz kurdu, geriye kalan 5 gölümüz ise tehdit altındadır. Hemen yanı başımızdaki Avlan Gölü'nü örnek verecek olursak, günlük düşünülerek üretim yapalım derken gölün ekosistemini bozduğumuz için, dünyanın en nadir havasına sahip bir bölgeyi ne yazık ki yok olma tehlikesi ile karşı karşıya getirdik. Bugün eski haline getirmeye çabılıyor ancak getiremiyoruz. Sonuç olarak bu projelerin getirdiğinin on binlerce kat fazla götürüsü olmuştur.

Bazı göllerimizden içme suyu tedarik edilirken, bazılarında tarımsal su temini sağlanmakta bazılarında ise canlı balık üretimi yapılmaktadır. Bazılarının doğal güzelliklerinden faydalanırız, bazı göllerin ise jeolojik açıdan değerlendirilmesi ve incelenmesi gerekmektedir. Salda Gölü ise adeta bilimsel bir laboratuvar işlevi sağlamaktadır. Bu göllerde endemik türlerden kuşlar, balıklar, sürüngenler ve bitkiler vardı. Göllerin kuruması ile ekosistem değişti ve ne yazık ki yakın zamanda çocuklarımıza gösterebileceğimiz birçok endemik tür kayboldu. Salda Gölü'nün ve göldeki siyanobakterilerin, stromatolitlerin kıymetini ancak bugün anlayabiliyoruz. Kaybolan endemik türlerin belki sağlık veya turizm sektörüne ya da herhangi bir alana ciddi katkısı olabilirdi, keşfedilmeyi beklerken.

Sahi, insanoğlu ne zamandır böyle saldırgan, yoksa hep böyle miydik?

Günümüzde suya olan ihtiyacımız hiç olmadığı kadar fazla ve şüphe yok ki gelecekte çok daha fazla olacak. Bunun için bütün kaynaklarımızın kıymetini bilelim, bilimsellikten uzak olan projeler yani hayallerin peşinde koşmayalım. Böyle giderse, Göller Bölgesi diyeceğimiz bir alan sadece geçmişte var olan bir hatıra olarak kalacak. Burdur Gölü, Salda Gölü, Acıgöl derken Türkiye'deki birçok göl yok olma noktasına geldi. Kimisi insan eliyle, kimisi iklim koşulları gereği varlığını yitirme noktasındalar. Bu göllerimiz birbirinden farklı doğal güzellikleri olan nadide göllerdir ve hepsinin ayrı bir özelliği ve güzelliği vardır.

Salda Gölü ise bunlardan bir tanesi ve onu sıra dışı yapan özelliği ise Mars'ın yıllar önceki haline benzemesidir. Bu benzemenin sebebi mavi-yeşil algler ve gölün ortam koşullarıdır. Dünyada Mars'a benzeyen belki de "Bebek Mars" diyebileceğimiz, Mars'ın 4 milyar yılda nereden nereye geldiğini gözlemleyebileceğimiz nadide bir yerdir Salda Gölü. 2,5 milyon yaşında, yaklaşık 184 metre derinliğinde ve 35-40 kilometrekare alan kaplayan, "Türkiye'nin Maldivleri" diyebileceğimiz muhteşem kalitede bir doğa harikası. Fakat bugün ne yazık ki kıymetini bilemiyoruz ve ellerimiz ile yok ediyoruz.

Ciddi tehdit altında olan sadece Salda mı, elbette hayır. Bir gün bakıyorsunuz plajlarımız, bir gün bakıyorsunuz geçmişte heyelan bölgesi olarak kapatılmış fakat türlü bahanelerle tekrar tahrip edilen orman alanlarımız tehdit altında. Bilimsel açıdan hiç değerlendirilmemiş, sadece para kazanmak için yapılan tahribatlara şahit oluyoruz. Biz ne zamandan beridir böyle açız? Bugün bakıyorsunuz milyonlarca yılda oluşan, oluşması için on binlerce sebebin bir araya gelmesi gereken doğa harikaları, tarihinde hiç olmadığı kadar insanoğlunun tehdidi altında. Böyle devam ederse gelecekte sadece fotoğraflarına bakabileceğimiz doğa harikaları olarak kalacaklar. Bilim çağında, bilime en kolay ulaşabildiğimiz zamanda bilime inat yapılan tahribat inanın insanın gücüne gidiyor. Onlarca bilim insanı görmezden, duymazdan geliniyor fakat bunlara katlanacak olan yine biz insanlar olacağız.

Salda Gölü ekosistemi, barındırdığı yapılar ve biyolojik canlılar açısından bakıldığında nadir olan bir yer. Dünyadaki örneklerine bakıldığında, bırakın iş makinalarının, kamyonların, kepçelerin girmesini, neredeyse insanların girmesi bile yasak. İnsanoğlu bu güzellikten mahrum mu kalsın, kuşkusuz hayır. Bu doğa harikası yerler, doğallığı bozulmadan, yapılabiliyorsa gerekli koridorlar ve alanlar oluşturularak insanların ziyaretine açılmalı, bu güzelliklerden

insanoğlu faydalanmalı, bu sayede turizme de katkı sağlanmalıdır. Fakat bunlar “Ben böyle istiyorum, böyle olacak.” anlayışından ziyade ortak akılla çözülmesi ve karar verilmesi gereken yerlerdir.

Sarı kz misali bugün Salda Gln verirse, yarın Burdur Gln başka bir gün bir plajımızı başka bir gün dağlarımızı, ovalarımızı vermiş oluruz. Bir bakmışız ki doğal gzelliklerimiz bir bir yok olmuş. Sonrasında “ekonomik katkı” için talan ettiğimiz bu yerleri eski hallerine döndürebilmek için, elde ettiğimiz ekonomik katkının nice fazlasını vermeyi göze alsak da bu yerleri geri dndremeyeceğimiz aşıkardır.

Günü kurtarmak için yapılan göletler ve su tutan yapılar, yer altı suyunun bilinçsizce kullanılması sonucu Salda Gölü ciddi tehlikeye girmiştir. stne bir de iř makinaları ile kamyonların girmesi faciaya yol açmıştır.

Kaynaklarımız sınırsız değildir.

Bu gller jeolojik mirastır. Bu alanlara Jeopark statüsü kazandırılmalı ve bu gller adeta açık hava müzesi haline getirilmelidir.

TMMOB
Jeoloji Mühendisleri Odası
Antalya řubesi Yönetim Kurulu